

20 let Duchovní služby Armády České republiky

20 let Duchovní služby Armády České republiky

Dne 3. června 1998 ministr obrany Michal Lobkowicz vydal rozkaz o zřízení duchovní služby v resortu Ministerstva obrany s účinností od 22. června 1998. V jejím čele stojí hlavní kaplan. V daném roce se jím stal Tomáš Holub (nynější plzeňský biskup).

Za 20 let stáli v čele duchovní služby tři hlavní kaplani:

1998-2006	Tomáš Holub (římskokatolický kněz)
2006-2015	Jan Kozler (duchovní Církve československé husitské)
2015- dosud	Jaroslav Knichal (římskokatolický kněz)

Od roku 1998 prošlo duchovní službou

50 duchovních z deseti církví:

- Bratrská jednota baptistů
- Českobratrská církev evangelická
- Církev adventistů sedmého dne
- Církev bratrská
- Církev československá husitská
- Církev řeckokatolická
- Církev římskokatolická
- Pravoslavná církev v českých zemích
- Starokatolická církev v ČR
- Slezská církev evangelická augsburského vyznání

Touto výstavou si nejen chceme připomenout 20. výročí zřízení Duchovní služby AČR, ale zároveň jsme chtěli vyprávět příběh duchovní služby v naší armádě. Vojenští kaplani doprovázeli své jednotky na bojiště první světové války. Byli to lidé, kteří denně nasazovali svůj život při pomoci raněným a nemocným, skuteční rádci i ochránci válkou těžce zkoušených vojáků. Někteří z nich pokračovali ve službě v československé armádě po říjnu 1918 a v letech nacistické okupace se výrazně zapojili do boje za obnovení svobody a samostatnosti. V roce 1950 byla ukončena činnost vojenských kaplanů na delší čas. V devadesátých letech 20. století zesílila snaha o obnovení duchovní služby, která byla definitivně zřízena roku 1998.

Chceme touto výstavou vzdát úctu a vyjádřit poděkování všem, kteří se do historie duchovní služby zapsali jako služebníci ducha, který osvěžuje život vojáků v jejich náročné službě. Vzdáváme úctu a poděkování těm, kteří přinášeli útěchu do času válek i nelehké vojenské služby, a stejně tak i těm, kteří se podíleli a podílí na obnově duchovní služby v ozbrojených silách a plní si úkoly v zahraničních operacích.

www.kaplani.army.cz

První hlavní kaplan Tomáš Holub (vlevo), jeho nástupci ve funkci Jan Kozler (uprostřed) a Jaroslav Knichal (vpravo) při bohoslužbě ke Dni válečných veteránů za přítomnosti armádního generála Petra Pavla (v popředí).

Společnou fotografii všech vojenských kaplanů kvůli jejich průběžnému nasazení v zahraničí, na cvičeních i při plnění úkolů u svých jednotek asi nikdy mít nebudeme. Tato z listopadu 2017 ale zachytila většinu.

K poslední výměně na pozici hlavního kaplana došlo v roce 2015. Po plk. Janu Kozlerovi nastoupil pplk. Jaroslav Knichal (zleva pplk. Knichal, genpor. Bečvář, plk. Kozler).

Století s vojenskými kaplany

Duchovní doprovázejí vojáky od nepaměti. Nedílnou součástí struktury armády na našem území začali být polní kuráti od 18. století. Před první světovou válkou jich sloužilo v rakousko-uherské armádě téměř dvě stě. Převážně se jednalo o duchovní křesťanských církví, ale patřili mezi ně i imámové (muslimští duchovní) pro území Balkánu a v případě války byli povoláni i židovští rabíni. Hlavní náplní práce tehdejších kaplanů tak bylo poskytovat vojákům náboženský servis (bohoslužby, křty, svatby a pohřby) či navštěvovat nemocné a raněné.

Změna přišla v období první republiky. Kaplani již nesloužili pouze věřícím, ale zapojovali se také do vzdělávání vojáků nebo vytváření zázemí pro jejich volný čas.

Ve druhé světové válce se mnoho našich vojenských kaplanů s nasazením života zapojilo do odboje i do pomoci rodinám vojáků. Někteří doprovázeli naše vojáky po bojištích Evropy a Blízkého východu. Po osvobození se vrátili s vojáky zpět do vlasti.

Únorové události roku 1948 však snahy o navázání na předválečnou práci zastavily a pro vojenské kaplany už v armádě nebylo místo.

Prostor pro působení duchovních v armádě se opět otevřel po sametové revoluci. V roce 1996 byl „na zkoušku“ vyslán první kaplan s vojáky na Balkán. Tato pozitivní zkušenost vedla k obnovení duchovní služby v naší armádě v červnu 1998, a letos si tak připomínáme její 20. výročí.

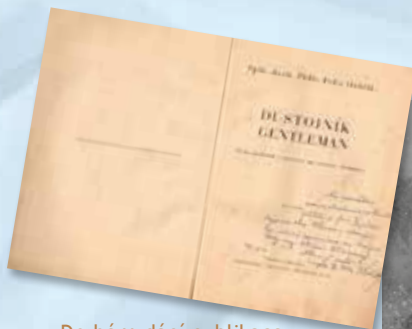
Padre, jak dnes říkají vojáci svému vojenskému kaplanovi, je připraven naslouchat a doprovázet. Účastní se výcviků i zahraničních operací. Jeho služba je nabízena všem, nejen věřícím, a každý má právo si vojenského kaplana vyžádat, přijmout, ale i odmítnout. Je k dispozici jak samotným vojákům, tak i jejich rodinám. Je poradcem velitele v oblasti etiky a lidského rozměru služby jeho podřízených.

Můžeme říci, že v průběhu staletí se nezměnilo poslání vojenských kaplanů: být nablízku konkrétnímu člověku v náročném vojenském prostředí.

„Radosti a starosti vojáka jsou radosti a starosti vojenského kaplana.“

Rakousko-uherský polní kurát páter Ludvík Feller.

Druhé vydání publikace Důstojník gentleman z roku 1938 bylo příspěvkem pplk. duch. Felixe Hoblíka ke vzdělávání vojáků.

Římskokatolický polní kurát Josef Sahula zaopatřuje raněné vojáky.

Slavnosti svobody v Plzni se v květnu 2018 účastnili i vojenští kaplaní a představili svoji službu.

Vojenští kaplaní absolvuji stejně náročný vojenský výcvik jako každý jiný voják.

Zapálení svíce za české vojáky a jejich rodiny při letošní 60. mezinárodní vojenské pouti do Lurd. Pouti se účastnilo 15 000 vojáků z 50 zemí.

Vojáci v Kosovu v roce 2004 se svým kaplanem Miroslavem Jordánkem a hlavním kaplanem Tomášem Holubem.

Vojenské kaplany nepotkáte jen v uniformě nebo u oltáře, ale i při sportovním zápolení.

Polní kuráti za 1. světové války

Nedílnou součástí rakousko-uherské branné moci byli i vojenští duchovní. V ozbrojených silách mocnářství vedle sebe svorně a v jednotě působili duchovní vyznání římskokatolického, řeckokatolického, pravoslavného, evangelického, židovského a muslimského. Všem těmto mužům velel apoštolský polní vikář se sídlem ve Vídni.

V době těsně před první světovou válkou jich byly necelé dvě stovky. Tento počet v době mobilizace a dalších válečných let díky povolávání „rezervistů“ velmi vzrostl. Například v roce 1916 v poli působilo 1 841 římskokatolických a 177 řeckokatolických vojenských kněží.

Posledním polním vikářem byl vojenský biskup slovenské národnosti monsignore Emmerich Bielik. Jím vedení vojenští duchovní obětavě a s nasazením vlastních životů putovali se „svými“ vojáky peklem válečných bojišť. Neúnavně jim sloužili v zákopech i v zázemí nejen bohoslužbami a svátostmi, ale posilovali a povzbuzovali je promluvami a rozhovory. Rovněž navštěvovali nemocné v lazaretech, kde jim často posloužili vysloveně prakticky, když za vojáky napsali dopis blízkým nebo třeba pomohli sepsat poslední vůli. Velmi často pomáhali zdravotnímu personálu při péči o raněné a nemocné. Důležitou částí jejich práce bylo vedení vojenských matrik a starost o vojenské hroby. Přestože byli vojenští kněží vždy „nebojovou“ součástí ozbrojených sil, nevyhnula se jim žádná ze strastí válečného života. Na následky zranění při výkonu služby zemřelo v průběhu první světové války 11 polních kněží, kvůli onemocnění či vyčerpání pak 45. Do zajetí se jich dostalo 69, někteří z nich zůstali nezvěstní.

Dne 28. října 1918 vznikla Československá republika a s ní i její armáda. Ta zprvu převzala prakticky všechny základní rakousko-uherské branné zákony. Její základ tvořili hlavně vojáci české a slovenské národnosti z bývalé rakousko-uherské armády. K nim se postupně připojily jednotky československých zahraničních legií.

Většina vojenských duchovních české a slovenské národnosti se po vyhlášení Československé republiky přihlásila do řad nově vzniklé armády.

Vzácné chvíle klidu využité pro modlitbu před vlastnoručně vyrobeným křížem.

Mše svatá v improvizovaných prostorách zákopů.

Svátost smíření, lidově řečeno zpověď.

Mše v Olomouci.

Poslední představený duchovní služby rakousko-uherské monarchie, apoštolský polní vikář Emmerich Bielik.

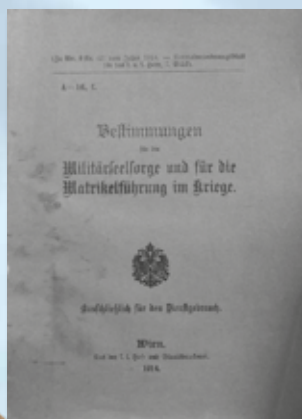
Mše svatá sloužená v polní nemocnici za účasti nemocných i zdravotnického personálu.

Vyznamenání pro vojenské duchovní Piis meritis.

Římskokatolická polní kaple rakousko-uherské armády. Kapli používali vojenští duchovní i za první republiky.

Rakousko-uherský služební předpis pro duchovní službu a vedení matrik ve válce platil i v době první republiky.

Období let 1918 až 1939

Formování československé branné moci po rozpadu rakousko-uherské monarchie v roce 1918 bylo velmi obtížné. Duchovní služba se v této přechodné době vykonávala u jednotlivých armádních útvarů individuálně. Nicméně díky neúnavnému osobnímu nasazení vojenských duchovních, tedy bývalých c. a k. polních kurátů, vznikla na dočasném Ministerstvu národní obrany duchovní správa, která se v průběhu necelého roku stabilizovala, a mohla tak plnit své úkoly.

Vojenští duchovní konali pro vojáky bohoslužby, pečovali o jejich náboženskou a mravní výchovu a o přípravu důstojníků duchovní služby. Duchovní vedli vojenské matriky a pečovali o vojenské hroby a kostely. Právě tento okruh činností byl jedním z hlavních důvodů, které podpořily zachování a stabilizaci duchovní služby v armádě samostatného státu.

Hned zpočátku se do řad nové československé armády přihlásilo celkem 114 duchovních, a to 38 do aktivní služby, zbytek byli kuráti v záloze. Ti byli v převážné většině případů pro nadbytečnost přeloženi na trvalou dovolenou. Na Ministerstvu národní obrany byl ustanoven nejvyšší řídicí orgán duchovní služby, nejznámější pod názvem 6. oddělení (duchovní) I. všeobecně vojenského odboru MNO (6/I. oddělení). V jeho podřízenosti byly ustanoveny tři skupiny podle vyznání - římskokatolická, evangelická a v roce 1922 skupina církve československé.

Jednotliví vojenští duchovní byli přiděleni na zemská vojenská velitelství, divizní velitelství a velitelství horských brigád, dále pak k velitelstvím pěších pluků a k vojenským nemocnicím. Vrcholným představitelem duchovní služby v přechodovém období po říjnu 1918 byl Msgre Antonín Voneš. Po něm v roce 1923 nastoupil ThDr. Msgre Josef Bombera. Ten duchovní službu vedl až do roku 1925, kdy ji po něm převzal Msgre Ignác Hynek Medek, který svou kariéru uzavřel dosažením generálské hodnosti. V lednu roku 1935 byl penzionován a na jeho místo nastoupil Msgre Methoděj Kubáň. Ten rovněž dosáhl generálské hodnosti. Jemu připadl smutný úkol ukončit činnost duchovní služby po okupaci Československa. Duchovní služba byla kompletně likvidována ke dni 31. července 1939.

První přednosta duchovní služby československé branné moci generální superior Msgre Antonín Voneš.

Unikátní fotografie ze srpna 1938, kdy byl přednosta duchovního oddělení Ministerstva národní obrany Methoděj Kubáň povýšen do generálské hodnosti. Na snímku je zachycen se svými nejbližšími spolupracovníky. Vlevo dole je pplk. duch. Rudolf Kalda, přednosta evangelické skupiny, vpravo dole mjr. duch. Ladislav Kopal, přednosta československé skupiny, vlevo stojící pplk. duch. Jaroslav Janák a vpravo stojící mjr. duch. Karel Zháněl.

Vojenský pohřeb tří neznámých vojáků. Vojenský duchovní je zde přítomen v liturgickém rouchu - pluviálu. Druhý duchovní je oblečen v jáhenské dalmatice.

Služební kniha A-XI-1, vydaná v roce 1938, jež plně nahradila do té doby stále platné předpisy rakousko-uherské armády. Autorem této knihy byl pplk. duch. Jaroslav Janák.

Polní kožená bohoslužebná brašna pro římskokatolického vojenského duchovního.

Slovenský stát, léta 1939 až 1945

Slovenská armáda při svém vzniku v roce 1939 začlenila do svých řad také vojenské duchovenstvo. Hlavním důvodem bylo přesvědčení armádních špiček, že je nezbytné využít silné náboženské citění slovenských vojáků pro posílení uvědomělé kázně, národní hrdosti, lásky k vlasti a poslušnosti velitelům. Kuratela nacistického Německa ale neumožnila rozvíjet duchovní službu v armádě. Služba vojenských duchovních od roku 1940 výrazně ustoupila do pozadí, i když nebyla zcela potlačena.

Ukoly a metody práce slovenských vojenských duchovních se přitom nikterak nelišily od služby jejich předchůdců. Vojenským vikářem byl po celou dobu existence samostatného Slovenského státu trnavský pomocný biskup ThDr. Michal Buzalka. Ve slovenské armádě byly zřízeny dvě skupiny, a to katolická pro převládající vyznání římskokatolické, do jejíž jurisdikce byli začleněni i příslušníci vyznání řeckokatolického, a skupina evangelická pro vyznání evangelické augsburského vyznání a pro příslušníky německé evangelické církve. Počet vojenských duchovních se po celou dobu pohyboval okolo 22 důstojníků. Zpravidla zde sloužilo 14 katolických a 8 evangelických duchovních augsburského vyznání. Hlavním předpisem zůstala čs. služební kniha A-XI-I, která platila ve slovenské armádě po celou dobu jejího trvání.

Vojenští duchovní se svými jednotkami se zúčastnili několika vojenských tažení, většinou po boku německých uskupení, a to zvláště na východní frontě. V době působení slovenských jednotek v severní Itálii v roce 1943 získali Slováci velké uznání od italských kněží za hojnou účast na bohoslužbách. Došlo dokonce na audienci sedmi slovenských vojáků u pápeže Pia XII. ve Vatikánu. V této delegaci byl i přednosta evangelické duchovní správy Technické brigády, kterému Svatý otec osobně poděkoval za pokojné soužití bez konfesijních třenic.

Po vypuknutí Slovenského národního povstání se mnoho z katolických a zvláště evangelických duchovních zapojilo do odboje. Jedním z nejvýznamnějších představitelů byl Dezider Kišš-Kalina, který působil jako zástupce přednosta katolického oddělení Ministerstva národní obrany. Ten nakonec opustil kněžskou službu a stal se významným organizátorem povstání. Po potlačení povstání a ústupu povstalecké armády do hor se stal příslušníkem a od ledna 1945 zástupcem velitele 2. československé samostatné paradesantní brigády. Po válce dosáhl dokonce generátské hodnosti, ale již v roce 1951 se stal obětí stalinistických represí. V roce 1954 zemřel na následky brutálních výslechů vedených příslušníky StB.

Účast na Slovenském národním povstání zaplatil životem ěpor. duch. Ľudovít (Ľudovít) Veselý, který byl popraven 12. prosince 1944 v Kremničke u Banské Bystrice a pohřben do hromadného hrobu spolu s dalšími skoro osmi stovkami obětí.

Po osvobození se většina slovenských vojenských duchovních přihlásila do československé armády.

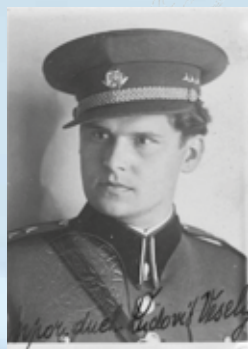
Příslušníci povstalecké armády po ústupu do hor po potlačení Slovenského národného povstání, zleva škpt. Josef Tvaroška, por. Karel Gajdoš, komunista Jan Šverma, který zahynul při pověstném „pochodu smrti“ přes Chabenec, komunista Rudolf Slánský, který byl v prosinci 1952 po vykonstruovaném procesu popraven. V pozadí je pak bývalý vojenský duchovní pplk. Kišš-Kalina, dále plk. Alexej Āsmolov, plk. Vladimír Příkryl, který byl v roce 1949 zatčen a uvězněn, a škpt. Pavol Marcely.

Portrétní fotografie Dezidera Kišše-Kaliny v hodnosti nadporučíka duchovní služby. Fotografie vznikla mezi lety 1935 až 1938.

Dekret katolického armádního ordináře čs. branné moci kardinála Kašpara, kterým byl Ludevít Veselý ustanoven vojenským duchovním správcem pěšího pluku 16 v Prešově.

Npor. duch. Ludevít Veselý.

Ludevít Veselý, na snímku první zprava, při absolvování základní vojenské služby.

Pozůstatky bojů s Rudou armádou na východní frontě. Snímek zachycuje návštěvu generála Ferdinanda Čatloše na polním hřbitově v prostoru bitvy u Lipovce, která proběhla v červenci roku 1941.

Duchovní služba v zahraničním vojsku 1938 až 1945

Do řad čs. armády, jež se začala formovat ke konci roku 1939 v jihofrancouzském městě Agde, se přihlásilo i několik desítek kněží, bohoslovců, řeholníků a dalších duchovních osob všech státem uznaných vyznání. Ne všichni se ale stali vojenskými duchovními. Převážná většina z nich byla přidělena k bojovým jednotkám a zde se z nich stali dobří velitelé, řidiči, střelci, spojaři či ošetřovatelé nemocných. Současně se však rovněž podíleli na náboženském životě u svých jednotek a aktivně pomáhali vojenským duchovním při jejich službě.

Na zřízení duchovní služby měl velkou zásluhu bývalý čs. vojenský duchovní, apoštolský protonotář a čestný kanovník pařížské katedrály Notre-Dame Msgre ThDr. Rudolf Zháněl, který byl pařížským arcibiskupem Jeanem kardinálem Verdierem jmenován generálním superiorem čs. armády ve Francii. Mezi vojenské duchovní patřili katolíci Václav Anselm Špaček a Štefan Sivák, evangelík Miroslav Mikolášek a duchovní církve československé Karel Vít. Hlavním úkolem duchovní služby bylo vedení matričních knih a samozřejmě liturgický servis, do kterého patřily bohoslužby, křty, svatby a další církevní úkony. Neméně důležité byly i aktivity v oblasti osvětové služby. Vojenští duchovní pořádali pro vojáky různé přednášky, zábavné pořady a divadelní představení. Ustanovení vojenští duchovní prošli bojovým nasazením i ústupovými boji ve Francii, kde se zvláště vyznamenal katolík Hugo Vaníček, který za své působení zde obdržel Čs. válečný kříž 1939.

Čs. vojenští duchovní byli přítomni se „svými“ vojáky i v bojích v severní Africe a na Blízkém východě. Zde se sešli katolík František Petružela, židovský vojenský rabín Hanuš Rebenwurz a evangelík Pavel Šulán, kteří se přímo zúčastnili bojů o Tobruk, kde byli vojákům velkou oporou. Po přesunu do Velké Británie v létě roku 1943 byli začleněni do čs. pozemní armády a dostali nové úkoly, spolu s katolíky Bohumilem Bočkem a Františkem Basilem Pouchlým, evangelíky Jánem Michalcem a Michalem Vyšným a židovským duchovním Alexandrem Krausem.

Po konci války se duchovní navrátili do vlasti se svými jednotkami. Někteří armádu opustili a odešli do výslužby či se vrátili do církevních služeb. V po-válečné čs. armádě zůstali sloužit Bohumil Boček a Hugo Vaníček.

Francie, Agde, jaro 1940, pietní místo
prezidenta Osvoboditele.

Francie, náměstí
v Arrasu, čestná
stráž u plukovního
praporu pěšího
pluku 1, který
převzal velitel
pluku plk. Jan
Kratochvíl dne
9. května 1940.

Vojenský duchovní František Basil Pouchlý při
cestě na válečné lodi.

Záběr z ústupových bojů
ve Francii v červnu 1940.

Mše sloužená kapucínem Františkem Basilem
Pouchlým, vojenským duchovním.

Vojenští duchovní měli za úkol udržovat
a upevňovat vojenského ducha u všech
vojáků. K tomu sloužily i nejrůznější
aktivity v oblasti osvětové služby.
Na snímku je zachyceno setkání během
oslav vánočních svátků, kdy měli vojáci
příležitost vzpomínat na své rodiny
v daleké vlasti.

Vládní vojsko

Zcela specifickou kapitolou činnosti vojenských duchovních byla jejich účast ve Vládním vojsku. To bylo zřízeno po okupaci českých zemí a vzniku Protektorátu Čechy a Morava v březnu roku 1939 se souhlasem říšské okupační moci. Vládní vojsko plnilo specifické úkoly při udržování vnitřní bezpečnosti a pořádku na území protektorátu, při stavebních a údržbových pracích a při živelních pohromách. Vojáci rovněž zabezpečovali ozbrojenou ochranu hlavních úseků železničních tratí. Vládní vojsko bylo podřízeno zplnomocněnci branné moci u říšského protektora v Čechách a na Moravě.

Ve Vládním vojsku bylo počítáno i s duchovní službou. Ta se však nakonec neustavila. Svůj podíl na tom měl jednak poslední předválečný přednosta duchovní služby gen. duch. Metoděj Kubáň, který se bránil možnosti zneužití vojenských duchovních pro cíle okupační moci, jednak vstup odmítali sami vojenští duchovní. Významným důvodem byl i prostý pragmatismus. S Vládním vojskem se počítalo pro poválečnou čs. brannou moc a v nepočetném důstojnickém sboru byla raději ponechána místa pro výkonné vojáky.

Změna nastala až v květnu 1944. Tím, jak se zhoršovala situace Německa jak po stránce politické, tak i vojenské, rostly i pochybnosti německého velení o loajalitu Vládního vojska. Proto byli rozhodnutím zplnomocněnce branné moci vládní vojáci přesunuti do severní Itálie. Zde se duchovní služby po složitých jednáních ujal bývalý kapitán čs. duchovní služby premonstrát Emanuel Bouška. Spolu s ním vojákům sloužil dominikán Jiří Maria Veselý, statečný kněz, který byl zároveň činný v italském odboji a organizoval přechody vládních vojáků k italským partyzánům. Po konci války byl obviněn z kolaborace s Němci a zatčen, věc se ale vyjasnila a pater Veselý byl propuštěn. V roce 1950 byl spolu s ostatními spolubratři v rámci akce K uvězněn v internačním táboře zřízeném v želivském klášteře. Zde prožil podle svých slov zázračné uzdravení poté, co dostal akutní otravu krve. V roce 1968 odešel vyučovat do Itálie na univerzitu a do České republiky se vrátil až v roce 1999. Zemřel v srpnu 2004 v dominikánském konventu v Olomouci.

Prezident dr. Emil Hácha zdraví velitele Vládního vojska generála Jaroslava Emingera.

Snímky byly pořízeny v roce 1940 při nástupu 1. praporu Vládního vojska v bývalých Štefánikových kasárnách, které okupanti přejmenovali na Albrechtova kasárna. 1. prapor Vládního vojska byl určen k ochraně Pražského hradu.

Vojenská mše v jednom z italských kostelů.

Jiří Maria Veselý při promluvě k vojákům.

Vládní vojáci v Itálii. Na snímku stojí u osobního automobilu potaženého maskovací sítí.

Vládní vojsko v Itálii. Pohřeb vojáků, kteří zahynuli během spojeneckých náletů v létě 1944. Na snímku je zachycen průvod vojáků, mezi nimiž je možné spatřit i jednoho z německých „strážců“ loajality Vládního vojska ke třetí říši.

Generál duchovní služby Msgre Methoděj Kubáň

Mnoho z nás zná různé literární a filmové postavy vojenských kaplanů. Rádi bychom vám představili životní příběh jednoho konkrétního muže, vojenského kaplana Methoděje Kubáně.

Narodil se 18. 9. 1885 na Valašsku v Horní Bečvě. Vystudoval české gymnázium ve Frýdku, bohosloveckou fakultu v Olomouci a 5. července 1908 byl vysvěcen na kněze.

Bezprostředně po vypuknutí první světové války byl Methoděj Kubáň přidělen jako duchovní správce k epidemiologickému oddělení polní nemocnice. S ní prošel bojiště v Rusku, Srbsku a Albánii. Obětavě se staral o nemocné i umírající vojáky a v těžkém prostředí se nakazil nejprve černými neštovicemi a později i tropickou malárií.

Uniformě vojenského duchovního zůstal věrný i po vzniku samostatné Československé republiky. V prosinci 1919 nastoupil jako polní kurát k posádkovému velitelství v Žilině. Svými nadřízenými byl vždy hodnocen jako vynikající důstojník, který měl výborný vliv na vojáky a současně se mimořádně zasloužil o dobré vztahy mezi armádou a civilním obyvatelstvem v Žilině i jejím okolí. V polovině dubna 1929 byl Methoděj Kubáň převelen do východních Čech. Byl duchovním správcem 4. pěší divize a zároveň externím učitelem mravní výchovy v Josefově na škole pro důstojníky lehkého dělostřelectva v záloze. Kromě toho působil i v civilní duchovní správě, za což mu poděkoval dr. Karel Kašpar, královéhradecký biskup a pozdější pražský arcibiskup. V únoru 1935 byl Kubáň ustanoven generálním vikářem československé branné moci.

Jako důstojník československé armády a vlastenec velice těžce nesl Mnichovskou dohodu a následnou okupaci. Díky němu se vojenští kaplaní nestali součástí Vládního vojska. Hledal naopak způsob, jak zajistit duchovní pro vznikající zahraniční armádu. Zapojil se do protinacistického odboje v řadách Obrany národa a pomáhal rodinám zatčených a pronásledovaných vojáků. Gestapo jej zatklo 29. srpna 1940 pro údajnou urážku německé branné moci. Třináctiměsíční trest si odpykával v káznici v Bautzenu (Budyšině). Po jeho vypršení však nebyl propuštěn na svobodu, jak doufal. Nacisté ho převezli do věznice na Pankráci, odtud do terezínské Malé pevnosti a nakonec byl odeslán do koncentračního tábora Dachau. Tam dorazil 13. února 1942 jako politický vězeň č. 29214. Generál Methoděj Kubáň zemřel na následky brutálního týrání 5. března 1942. Byl osobností, která byla na mnoha místech připomínána i po konci války.

Portrétní fotografie
v generálské uniformě.

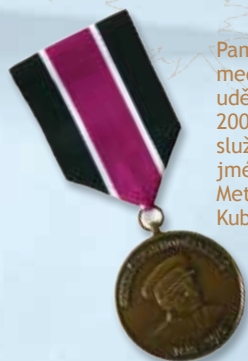
Polní kurát Methoděj Kubáň (vpravo) mezi vojáky
ve frontovém pásmu za 1. světové války.

Rodné Valašsko bylo místem,
kde se Kubáň cítil nejlépe.
Dokládá to i snímek z Palkovic
z léta 1934.

K smutným povinnostem patřily i vojenské pohřby.

Pamětní
medaile, kterou
uděluje od roku
2006 Duchovní
služba AČR, nese
jméno generála
Methoděje
Kubáně.

Vojenští kaplani uctili památku generála Kubáně
v koncentračním táboře v Dachau v roce 2015, kdy
uplynulo 130. let od jeho narození.

Historické osobnosti

Vojenská duchovní služba Československé republiky plně navázala na tradici rakousko-uherské armády, a to jak ve služebním nasazení ve prospěch vojáků, tak i v ekumenickém pojetí své služby. Duchovní oddělení všeobecně vojenského odboru Ministerstva národní obrany se zpočátku dělilo na dvě skupiny: katolickou a evangelickou, ke kterým v roce 1922 přibyla i skupina církve československé. V průběhu 2. světové války vojákům zahraničního vojska sloužili i duchovní židovští a později i zástupce církve pravoslavné.

Jednou z nejvýraznějších osobností z řad evangelických duchovních působících v řadách zahraničního vojska během 2. světové války byl ppor. duch. Pavel Šulán. Ten byl ještě v hodnosti vojína zařazen do výcvikové rotы Čs. pěšího pluku 4, zformovaného v Palestině. Později byl přemístěn k velitelství čs. praporu. Obětavě sloužil vojákům všech vyznání, a to jak bohoslužbami, tak i promluvami a přednáškami, ale například i nácvikem zpěvu. Jeho bohoslužby měly výrazně ekumenický charakter a nikdy neopominul zdůraznit vlastenecký prvek. Byl osobně přítomen bojům u Tobruku, kde spolu s vojenským rabínem ppor. duch. Hanušem Rebenwurzelem i několikrát denně docházeli do bojových postavení a zde sloužil a kázal. Jako kostelník mu vypomáhal bývalý předseda židovské obce ve Vodňanech četař Max Steiner a pro bohoslužby mu římský katolík četař Jan Šebek vyrobil oltářní kříž a svícny z mosazných nábojnic. Nesmírně smutnou povinností bylo pohřbívání padlých vojáků. Zajímavou epizodou Šulánova služebního působení na Středním východě bylo převelení k čs. rozhlasové skupině, která zde připravovala čs. vysílání rozhlasové stanice Svobodných Francouzů. Na tuto činnost navázal po příjezdu do Velké Británie, kde se stal hlavní osobou každodenního vysílání Tajnej odbojovej vysielacky Bradlo, hlasu slovenského ľudu.

Pavel Šulán se do vlasti vrátil v červenci 1945. V armádě nezůstal, pracoval na Povereníctvu sociálnej starostlivosti a později na Povereníctvu informácií a osvety. Zde v roce 1947 založil Ústav pre výskum verejnej mienky. Ten byl po krátké době zrušen a Pavel Šulán poté působil ve Velkých Úlanech v evangelickém sboru.

Evangelický vojenský duchovní ppor. duch. Pavel Šulán při jednom ze svých kázání.

Krajina u libyjského Tobruku, kde naši vojáci sváděli těžké boje.

Památník v libyjské poušti připomínající hrdinský boj československých vojáků, mezi které nedílně patřili i jejich vojenští duchovní. O výběr a úpravu tohoto místa se velkou měrou zasloužil pplk. duch. Jaroslav Janák.

Palebné postavení československých vojáků v tobrucké poušti. I zde je navštěvovali vojenští duchovní, aby posílili jejich odhodlání a přinesli alespoň trochu útěchy a naděje do jejich duší.

Obnovení duchovní služby po ukončení 2. světové války

Poválečná československá armáda byla budována v duchu Košického vládního programu na demokratickém a protifašistickém základě a jako její vzor byla určena Rudá armáda. V prvních letech ji tvořili vojáci 1. československého armádního sboru v SSSR, partyzáni, vojáci povstaleckých jednotek na Slovensku a vojáci, kteří se vrátili ze západní fronty.

Duchovní služba dále plnila své poslání ve vojenských jednotkách působících na západě. V československých jednotkách vzniklých v SSSR duchovní služba neexistovala. Zde působili příslušníci osvětového aparátu, ze kterých se později stali nechvalně známí političtí pracovníci. Tato zkušenost se spolu s vojáky východní fronty přenesla i do nově budované armády. Otázka existence duchovní služby se stala vojenskopolitickou záležitostí, která byla řešena vládou. V tomto období, kdy se rozhodovalo o dalším osudu této služby na vládní úrovni, samotní vojenští duchovní, kteří se vrátili do vlasti se zahraničními jednotkami, dál obětavě sloužili svým vojákům, protože stále trval stav branné pohotovosti státu.

Na podzim roku 1945 prezident republiky dr. Edvard Beneš rozhodl o zachování kontinuity nově vzniklé armády s duchem a tradicí armády předválečné. Tím byl v březnu 1946 dán základ pro obnovení činnosti vojenských duchovních v původním rozsahu i obsahu jejich služby. Řídícím orgánem bylo 6. oddělení (duchovní) I. všeobecně vojenského odboru Ministerstva národní obrany, jež vedl pplk. duch. Jaroslav Janák. V rámci duchovního oddělení vznikla skupina katolická, evangelická, skupina církve československé a od roku 1947 i skupina církve pravoslavné. Nicméně vzhledem k politickému vývoji počet vojenských duchovních postupně klesal ze 42 v roce 1946 až na 11 v roce 1949.

Hlavní zaměření činnosti vojenských duchovních v prvních poválečných letech spočívalo ve starosti o válečné hroby na území republiky. Prováděli exhumaci padlých československých vojáků a příslušníků Rudé a britské armády a jejich pohřby do společných hrobů. Podíleli se na exhumaci a převozu ostatků amerických vojáků na území Francie.

Jinak se úkoly vojenských duchovních v poválečné armádě nijak nelišily od služby v armádě předválečné. Zajišťovali plnění náboženských povinností vojáků v souladu s výkonem vojenské služby a sloužili jim církevními úkony, jako byly křest, svatba, zaopatřování či pohřeb.

Rovněž obstarávali nábožensko-mravní výchovu a vedli vojenské matriky. Důležitá byla i správa vojenských kostelů a kaplí a nezapomínalo se ani na výchovu nových vojenských duchovních. Důstojníci duchovní služby navštěvovali nemocné ve vojenských nemocnicích a poskytovali jim jak duchovní útěchu, tak i radu či pomoc. Navštěvovali i vojenské vězně.

Přednosta duchovní služby poválečné čs. armády pplk. duch. Jaroslav Janák. Zvláště jeho zásluhou se výstavba duchovní služby dala do pohybu.

Velkým úkolem pro vojenské duchovní byla i spolupráce při repatriaci ostatků zahraničních vojáků. Na snímku je pietní rozloučení s padlými americkými vojáky. Jejich ostatky byly poté převezeny do Francie.

Stejně dojemné a důstojné rozloučení proběhlo i s padlými britskými vojáky. Důležitou součástí této akce byla modlitba vojenských duchovních. Na snímku vedle sebe stojí římskokatolický a evangelický duchovní.

Hlavní činností poválečných vojenských duchovních byla starost o válečné hroby na území republiky. Na snímku je vojenský hřbitov na Dukle.

Zánik duchovní služby v roce 1950

Po únoru 1948 začaly na výzvu Klementa Gottwalda vznikat akční výbory Národní fronty, jejichž úkolem bylo provedení takzvaných prověrek a odstranění všech nepohodlných lidí. Armádě a církvim, které se jako formálně nepolitické instituce nacházely mimo rámec Národní fronty, se zpočátku tyto aktivity nově vzniklého režimu vyhnuly. Nicméně napětí způsobené vývojem ve společnosti stoupalo i zde a vojenský klérus se také začal polarizovat.

Postupně rostly rozpory mezi církevními strukturami loajálními novému režimu a těmi opozičními. Mezi loajálními duchovními vynikal katolický kněz Josef Plojhar, tajný člen KSČ a Gottwaldův ministr zdravotnictví.

Oproti tomu ti, kteří se nechtěli podříditi novým společenským poměrům, se dostávali do izolace. I řady vojenského duchovenstva postupně řídly, museli je opustit všichni, kdo novému režimu oponovali, kdo sloužili v zahraničních jednotkách a v předválečné armádě, i ti, kdo věkově již nevyhovovali.

S mnohými nepohodlnými vojenskými duchovními byla zahájena trestní stíhání, jež byla završena těžkými tresty. Tak se do komunistického kriminálu dostali mj. duch. Robert Bednařík, škpt. duch. Alfred Janiš a kpt. duch. Josef Pojar. Perzekuci státních orgánů byli ale vystaveni i mnozí další.

Citelný pokles počtu vojenských duchovních nebylo možné nahradit ani z „civilní“ sféry, kde byl kněží rovněž nedostatek. Vojenská duchovní služba se ocitla v těžké krizi. Rozhodnutím vedení armády bylo zastaveno přijímání nových důstojníků. Na návrh náměstka ministra národní obrany pro věci politicko-právní Jaroslava Procházky měla být duchovní služba postupným odchodem duchovních zlikvidována. Oproti tomu náměstek pro věci osobní Bedřich Reicin požadoval zachování služby účasti duchovních politicky uvědomělých a loajálních režimu. Dalším návrhem bylo omezení pravomocí vojenských duchovních výhradně na péči o válečné hřbitovy, evidenci válečných ztrát a starost o vojenské matriky. Nicméně krize duchovní služby se stále prohlubovala. V srpnu 1949 byl do výslužby přeložen přednosta duchovního oddělení Ministerstva národní obrany gen. duch. Jaroslav Janák. Oddělení poprvé v historii čs. vojenské duchovní služby vedl příslušník jiného než katolického vyznání, a to československý duchovní pplk. duch. Václav Janota. Ani jemu se ale situaci nepovedlo stabilizovat. Početní stavy se stále snižovaly politicky motivovaným nuceným odchodem duchovních a nakonec jim byla odebrána i ta nejzákladnější správní činnost, která byla vždy doménou vojenských duchovních, a to správa vojenských matrik. Ta byla novým zákonem převedena na místní národní výbory.

Vojenská duchovní služba přestala fakticky existovat na přelomu září a října roku 1950. Nezanikla právním rozhodnutím, ale jednotlivými kroky státního aparátu.

Přednosta duchovního oddělení Ministerstva národní obrany gen. duch. Jaroslav Janák. Byl přeložen do výslužby v srpnu 1949, a stal se tak posledním generálem v této funkci.

Mjr. duch. Robert Bednařík, člen protinacistického odboje, byl jednou z mnoha obětí komunistické zvěře, když byl odsouzen k mnohaletému těžkému žaláři.

Kpt. duch. Josef Pojar byl zatčen příslušníky StB při vyprovokovaném přechodu státní hranice a ve vykonstruovaném procesu odsouzen k mnohaletému žaláři.

Vojenský duchovní církve československé pplk. duch. Václav Janota. Po nuceném odchodu gen. duch. Jaroslava Janáka převzal vedení duchovního oddělení Ministerstva národní obrany. Tento úkol plnil až do hořkého konce na přelomu září a října roku 1950, kdy duchovní služba v armádě zanikla.

První kaplani v Armádě České republiky

Již v roce 1990 existovala na Ministerstvu obrany skupina odborníků, která měla zpracovat koncepci přeměny komunistické armády na armádu demokratického státu. Byl do ní zařazen též PhDr. František Novotný, který měl na starosti oblast duchovní služby.

Od roku 1992 působil v Praze kaplan letectva USA českého původu pplk. Josef Šupa, jehož úkolem bylo pomoci při humanizaci vojenské služby. Formou seminářů na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy se pplk. Šupa snažil budoucím duchovním přiblížit službu vojenských kaplanů.

V roce 1994 oslovil ministr obrany Vilém Holář Ekumenickou radu církví, která sdružuje většinu křesťanských církví v ČR, aby jmenovala své zástupce do pracovní skupiny pro koncepci „humanitární služby“ v armádě. Těmi se stali Milan Matyáš, Jaromír Dus a Jan Kašper. Později vznikla komise Ekumenické rady církví pro spolupráci církví s Armádou České republiky. Jejím členem byl i brněnský biskup Vojtěch Cikrle pověřený Českou biskupskou konferencí (sdružující římskokatolickou a řeckokatolickou církev).

Od 1. ledna 1996 byla zřízena humanitní služba, její součástí měla být i duchovní služba. Vznikla dvě místa pro duchovní. Prioritou bylo vyslání kaplana s vojáky do zahraniční mise v Bosně.

Nabídku zhostit se tohoto úkolu přijal mladý římskokatolický kněz Tomáš Holub. Po zdravotních testech a společném cvičení odjel v létě 1996 s našimi vojáky do Bosny a Hercegoviny. Po návratu v roce 1997 se stal spolu s Jaromírem Dusem zaměstnancem ministerstva obrany. Jejich úkolem bylo připravit podklady pro vznik duchovní služby v armádě.

Pozitivní zkušenosti vojáků z mise s kaplanem Holubem byly impulzem pro účast dalších duchovních v navazujících rotacích. Zahraničních misí se v letech 1997 až 1998 postupně zúčastnili Bohuslav Švehla, Jan Asszonyi a Jiří Rous. Ti se po misi vrátili k činnosti ve svých církvích a v armádě již nepůsobili.

Jídelna, kancelář, společenská místnost, pařez v lese - i to jsou místa, kde vojenští kaplani slouží bohoslužby (Bosna 1996).

Patrola s vojáky je jednou z možností, jak poznat jejich práci a být jim nablízku (v popředí kaplan Tomáš Holub).

Při bohoslužbě vyslání skládají noví vojenští kaplani slib. První bohoslužbu vyslání měl 29. října 1997 Jan Asszonyi (uprostřed).

Konference hlavních kaplanů v Praze v roce 1997 byla zdrojem cenných informací (uprostřed kaplan Tomáš Holub).

Kaplan Václav Hurt (vlevo) byl jedním z prvních kaplanů po obnovení duchovní služby.

Vojenští kaplani v armádách NATO

Vojenští kaplani jsou samozřejmou součástí armád členských států NATO. Ačkoli má termín „kaplan“ původně křesťanské kořeny, je dnes ve vojenském prostředí používán k označení speciálně školených odborníků (většinou duchovních), kteří sice reprezentují určité náboženství nebo církevní skupinu, ale slouží lidským a duchovním potřebám vojáků nezávisle na jejich náboženské příslušnosti či víře vůbec. Kromě toho, že poskytují pastorační péči jednotlivcům, případně jejich rodinám, se snaží podporovat dobré mezilidské vztahy mezi vojáky a jsou poradci velitelů v otázkách náboženství, etiky a morálních hodnot. V místech nasazení armád NATO též usnadňují kontakty armád s místními náboženskými autoritami.

Organizace duchovních služeb jednotlivých států i konkrétní činnost kaplanů vykazuje mnohé společné rysy, ale též rozdíly, někdy i podstatnější.

Kaplani jsou do armády vysíláni ve většině případů jednotlivými církvemi či náboženskými společenstvími, musí tedy být morálně bezúhonní, mít odpovídající vzdělání a církevní praxi, ale někteří duchovní, například rabíni, se mohou o tuto službu ucházet i bez svolení představitelů své víry. Musí obstát při zdravotních a psychologických testech, ve většině zemí též musí (podobně jako v České republice) prokázat odpovídající fyzickou zdatnost a absolvovat základní vojenský výcvik.

Ve většině zemí jsou vojenští kaplani vojáky-profesionály. Mají tedy vojenské hodnosti, ale v některých státech je nemají vyznačeny na uniformě, na odpovídajícím místě je pouze označení kaplana (nedávno byla tato praxe zavedena na Slovensku). Rozdíly mohou být i mezi ozbrojenými složkami v jednotlivých státech - například ve Velké Británii mají kaplani vojenské hodnosti v armádě (British Army) i v letectvu (Royal Air Force), zatímco v námořnictvu (Royal Navy) je pouze hodnost „kaplan“.

V některých státech, jako třeba v Německu, jsou kaplani civilními zaměstnanci, i když doprovázejí vojáky též do misí, kde nosí vojenskou uniformu s označením kaplana. Ačkoli - jak bylo zmíněno - jsou vojenští kaplani obecně k dispozici všem vojákům, má v některých zemích jejich služba výraznější církevní rysy, kaplani například přicházejí mezi vojáky v církevním oděvu. Snad nejpatrnější je to v převážně pravoslavném Řecku.

Duchovní služby jsou většinou organizovány podle jednotlivých denominací, nejčastěji tedy mají katolickou a protestantskou větev, které jsou na sobě nezávislé, ale vzájemně spolupracují. Tak je tomu i u všech našich sousedů. Kromě toho jsou v některých zemích i židovští a muslimští kaplani (třeba USA, Francie, Nizozemsko). Velká Británie v r. 2005 ustanovila do služby buddhistického, hinduistického, muslimského a sikhského kaplana.

Určitou zvláštností jsou takzvaní humanističtí kaplani (Belgie, Nizozemsko), kteří nabízejí důsledně nenáboženský přístup k lidským a duchovním potřebám vojáků.

Vojenští kaplani různých zemí v zahraničních operacích často spolupracují, jako například český a německý kaplan v Afghánistánu (druhý zleva kaplan Jan Blažek).

Konference Výboru hlavních kaplanů vzdušných sil zemí NATO (NATO Air Force Chiefs of Chaplains Committee, NAFCCC), která se konala v Praze v roce 2015. Fotografie byla pořízena před vojenským kostelem sv. Jana Nepomuckého na Hradčanech.

Američtí kaplani se věnují převážně náboženské službě.

Setkání vojenských kaplanů, kteří působili v Kosovu.

Kaplan Ivan Havlíček (vpravo za oltářem) při bohoslužbě s místním biskupem v Iráku.

Plk. Tomáš Holub, první novodobý vojenský kaplan

Tomáš Holub pochází z Červeného Kostelce. Po maturitě na gymnáziu v roce 1985 začal studovat jako bohoslovec nejprve v litoměřickém konviktu. Studium přerušil, aby vykonal základní vojenskou službu (1987-1989) u spojovacího praporu 10. letecké armády v Klečanech a v Pardubicích. Byl svědkem reality života vojáků tehdejší armády, například i sebevraždy spáchané kvůli šikaně. Ve studiích teologie pokračoval v rakouském Salcburku (1990-1991) a zakončil je v Praze na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy. Dne 28. srpna 1993 byl v Hradci Králové vysvěcen na kněze a jeho prvním působištěm byla Kutná Hora, kde sloužil jako kaplan ve farnosti a spirituál na Církevním gymnáziu sv. Voršily. Připravoval se na postgraduální studium v Římě, které měl začít v září 1996.

V únoru 1996 mu byla adresována výzva, aby odjel - jako vůbec první vojenský duchovní po pádu komunismu - s českými vojáky na zahraniční misi v rámci IFOR na Balkáně. Tuto nabídku Tomáš Holub přijal. Svým sportovním založením a upřímností si získal důvěru vojáků. Po návratu z Bosny na jaře 1997 mu byl velením armády již vydán přímý úkol, aby ve spolupráci s Jaromírem Dusem připravil ustanovení vojenské duchovní služby. Během této doby zároveň sloužil jako vojenský kaplan 4. brigády rychlého nasazení v Havlíčkově Brodě.

Po zřízení duchovní služby v červnu 1998 se v roce 1999 stal prvním hlavním kaplanem v resortu Ministerstva obrany. Ve funkci setrval až do roku 2006 a podařilo se mu plně začlenit duchovní službu do organizační struktury Armády České republiky.

Teprve po ukončení služby v armádě se vrátil k plánovanému studiu. V letech 2007-2008 studoval na Lateránské univerzitě v Římě a Institutu pro teologii a mír v Hamburku. Na Katolické teologické fakultě UK v Praze obhájil doktorát z křesťanské etiky na téma Boj proti terorismu ve světle učení o takzvané spravedlivé válce.

V církvi poté působil na různých pozicích. Byl generálním vikářem Královéhradecké diecéze, později generálním sekretářem České biskupské konference. V té době působil také jako poradce ministra obrany pro záležitosti duchovní služby. Papežem Františkem byl v únoru 2016 jmenován plzeňským biskupem.

Odjezd prvního novodobého vojenského kaplana Tomáše Holuba do mise v Bosně. V pravé ruce má liturgický kufr se vším, co potřebuje při bohoslužbě.

Generál Josef Prokůpek byl prvním velitelem, který měl ve své jednotce na Balkáně vojenského kaplana. Tato fotografie oba zachycuje o deset let později v roce 2006.

Při studiu etiky se v Římě setkal i s papežem Benediktem XVI.

Vojenští kaplani se účastnili Slavnosti svobody v Plzni (zleva kaplan Pavel Matoušek, vpravo kaplan Josef Konečný, v pozadí plzeňský biskup Tomáš Holub, první vojenský kaplan).

Biskup Vojtěch Cíkrle navštívil v Bosně vojáky a s kaplanem Holubem pro ně společně sloužili mši.

Česká mše při mezinárodní vojenské pouti v Lurdech v roce 2005.

Vznik Duchovní služby Armády České republiky

Od počátku devadesátých let si církve uvědomovaly, že by bylo dobré obnovit činnost duchovních v armádě. Tradice vojenských kaplanů však byla přerušena na příliš dlouhou dobu, než aby bylo možné na ni prostě navázat.

Zástupci církví hledali možnost, jak být vojákům nablízku. Inspirovali se zkušenostmi vojenských kaplanů v zahraničních armádách. V únoru 1997 se zúčastnili konference hlavních kaplanů NATO, která se konala v Praze. V té době již probíhala intenzivní jednání o konkrétní podobě této služby v našich podmínkách. Církve se shodly na dvou základních principech: duchovní služba bude ekumenická (společná pro všechny zapojené křesťanské církve) a nebude mít misijní charakter (nebude se snažit získávat nové věřící).

V roce 1997 byli Jaromír Dus, farář Českobratrské církve evangelické, a Tomáš Holub, římskokatolický kněz, pověřeni, aby formulovali odpověď českých křesťanů na výzvy resortu Ministerstva obrany žádající o spolupráci ve věcech duchovní péče o své příslušníky a aby navrhli a dojednali její podobu. Jejich nezměrné úsilí, které je popsáno v knize vzpomínek Hledání cesty, vedlo nakonec ke zřízení duchovní služby v resortu a k jejímu ustavení dne 3. června 1998.

Klíčovými dokumenty z 3. června 1998 jsou:

- Smlouva mezi Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví o podmínkách vzniku a působení duchovní služby v resortu ministerstva obrany;
- Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem obrany, Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví o duchovní službě v resortu ministerstva obrany;
- Rozkaz ministra obrany České republiky č. 19/1998 - Zřízení duchovní služby v resortu Ministerstva obrany.

Kardinál Miloslav Vlk (vlevo), předseda České biskupské konference a Pavel Smetana, předseda Ekumenické rady církví podepisují 3. června 1998 dohodu o duchovní službě v armádě.

Konference duchovní služby v Kostelním Vydří se v roce 1999 účastnili všichni vojenští kaplaní (horní řada zleva: Pavel Ruml; Jaromír Dus, poradce MO pro duchovní služby; Vojtěch Kodet, představený místního kláštera; Ivan Havlíček; Václav Hurt; dolní řada zleva: Jakub Holík; Tomáš Holub; Jan Mach; Miloslav Kloubek).

Setkání zástupců resortu obrany, České biskupské konference a Ekumenické rady církví po podpisu smlouvy o vzniku duchovní služby (zleva: Pavel Černý, Církev bratrská; Václav Malý, Církev římskokatolická; gen. Jiří Nekvasil, náčelník Generálního štábu AČR; kardinál Miloslav Vlk, Církev římskokatolická; Jaroslav Šuvarský, Pravoslavná církev v českých zemích; Jaromír Dus, Českobratrská církev evangelická).

Účastníci konference hlavních kaplanů zemí NATO a PfP (IMCCC) v roce 1997 v Praze. Zkušenosti ze zahraničí byly přínosem pro vznik duchovní služby.

Začlenění kaplanů do struktury armády

Od roku 1998 do roku 2004 se počítalo především se službou kaplanů vojákům základní služby, kteří se každého čtvrt roku u jednotek při nástupu nováčků obměňovali, a s doprovázením vojáků z povolání na zahraničních misích, ale nezapomínalo se ani na příslušníky velení jednotek.

Kaplan vstupoval do armády zpravidla na dobu čtyř až šesti let, aby neztratil schopnost myslet nevojensky, zůstal citlivým barometrem pro rozpoznání problematických momentů v armádě a mohl být přínosem pro své velitele. Časem se ukázalo, že bude vhodné prodloužit dobu služby kaplana, aby se zúročily jeho zkušenosti a porozumění specifickému prostředí armády. I proto se délka jejich služby postupně prodloužila přibližně na dvojnásobek.

Kaplani byli nejprve na úrovni brigády a měli být k dispozici pro všechny podřízené složky. Nejdříve byla obsazena 4. brigáda rychlého nasazení v Havlíčkově Brodě kaplanem Tomášem Holubem. Následovalo zajištění služby u 2. mechanizované brigády s velením v Písku kaplanem Miloslavem Kloubkem z Církve bratrské. Pod tuto brigádu patřilo tehdy na 4 500 vojáků. Třetím kaplanem byl v roce 1999 římskokatolický kněz Ivan Havlíček přidělený k výcvikové základně ve Velké Hleďsebi. Ve stejném roce se začala formovat hierarchická struktura Duchovní služby AČR. Tomáš Holub se stal hlavním kaplanem přímo podřízeným náčelníkovi Generálního štábu AČR. Do konce roku 1999 se počet kaplanů v armádě zvýšil na sedm a dále postupně narůstal. Tak bylo možné umístit je na vybraných praporech a u specializovaných jednotek, a tím učinit jejich službu dostupnější pro vojáky.

Po profesionalizaci armády v roce 2005 se zájem vojáků o službu vojenských kaplanů nikterak nesnížil. Dnes jsou samozřejmou součástí ozbrojených sil. Slouží na úrovni praporů 4. brigády rychlého nasazení i 7. mechanizované brigády, jsou na leteckých základnách, u Vojenské policie, Hradní strážě, ale i na Univerzitě obrany Brno či v Ústřední vojenské nemocnici v Praze.

Konference Duchovní služby AČR v roce 1999 v Kostelním Vydří navštívili i zástupci církví (horní řada zleva: Václav Hurt; Pavel Černý, Církev bratrská; Pavel Smetana, Československá církev evangelická; Vojtěch Cikrle, Církev římskokatolická; Jakub Holík; Pavel Ruml. Dolní řada zleva: Miloslav Kloubek; Jaromír Dus, poradce MO pro duchovní službu; Ivan Havlíček; Tomáš Holub).

Kaplan Tomáš Hoffmann při bohoslužbě v Iráku.

Daleko od domova je důležité podporovat i tradice (kaplan Marek Máxim Švancara).

Dobový článek z tisku. Na fotografii je kaplan Pavel Ruml, který požehnal vojákům sloužícím pod bojovým praporem. Přítomen je biskup Dominik Duka a zástupci dalších křesťanských církví.

Hlavní kaplan plk. gšt. Jaroslav Knichal (v popředí) na kbelském letišti při repatriaci ostatků kardinála Josefa Berana.

Náplň práce dnešního kaplana

O co mu v armádě jde?

Věří, že platí: Sdílená bolest je poloviční, sdílená radost je dvojnásobná. V každém vojákovi vidí především člověka a ne funkci nebo hodnost, přestože se ve služebních souvislostech a provázanostech dobře orientuje. Vnímá každého vojáka jako někoho, kdo má své úkoly a povinnosti, ale také má svou rodinu, zázemí, své touhy, osobní cíle, i starosti, obavy, strachy nebo nejistoty. Svou přítomností a službou se snaží garantovat každému i uprostřed vojenských akcí a činnosti dostatečný prostor, aby i čistě osobním záležitostem byla věnována určitá pozornost.

Co patří k jeho službě?

- Snaží se rozvíjet smysl pro sounáležitost a dobrou atmosféru ve vojenském kolektivu. Je patriotem jednotky, ve které slouží, a pomáhá udržovat její vlastní identitu. Podporuje vnímání podstaty, tradic a vyznávaných hodnot evropské civilizace, ke které patříme.
- Je připraven zastávat svou roli v krizové intervenci při mimořádných událostech.
- Patří mezi takzvané pomáhající profese.
- Spolupracuje s vrchními praporčíky, psychology, zdravotníky, právníky a se všemi, kteří mají na starosti péči o lidi.
- Pomáhá kolektivu své jednotky uspořádat slavnostní nebo pietní akce a akty.
- Organizuje semináře o etice vojenského profesionála.
- Přípravuje programy pro rodiny vojáků vyslaných do zahraničních operací, před výjezdem a po návratu.

K čemu je vojenský kaplan?

- Vojenský kaplan je připraven a chce sdílet jakékoli radosti a starosti všech, kteří se mu s nimi chtějí svěřit.
- Nabízí svou asistenci při hledání odpovědi a řešení v situacích, kdy do života zaměstnanců resortu obrany a jejich rodin vstoupí problémy osobního, sociálního, etického nebo duchovního charakteru.
- Každému garantuje diskrétnost a mlčenlivost. Jednou ze základních charakteristik jeho služby je zachovávat tajemství druhých. V tom nedělá žádné rozdíly ani s ohledem na vojenskou hodnost či zastávanou funkci.
- Kaplan vnímá každého člověka jako jedinečnou a neopakovatelnou lidskou bytost, jako rovnocenného partnera v dialogu. Nikoli jako „klienta“. Nikdo nemusí mít obavu, že pro něho nebude „dost“ dobrý nebo jeho záležitosti „dostatečně“ vhodné k rozhovoru.
- Nabízí pomyslné provázení a doprovázení v jakékoli záležitosti, a to svou osobní účastí, nasloucháním, svým odborným vzděláním a životní zkušeností.

Poslední rozloučení
s vojáky je smutnou
součástí služby
kaplana.

Kaplan
převlečený
za Mikuláše se
snaží zlepšit
vojákům
náladu.

Práce vojenského kaplana je postavena
na důvěře (vpravo kaplan Miroslav Jordánek).

Česká humanitární pomoc místním
obyvatelům v Afghánistánu (vlevo kaplan
Kamil Vícha).

Pracovní setkání vojenských kaplanů.

Etické semináře

Etické otázky související s vojenskou službou jsou dány zcela specifickým prostředím armády, které člověka výrazně ovlivňuje a formuje/deformuje jeho osobnost.

Je morální takto (de)formovat lidskou osobnost?

Společnost volí cestu, kdy má určitou skupinu lidí připravenou k tomu, aby byla schopna nasazení v případech, kdy demokratické a humánní struktury přestávají fungovat (v případě rozsáhlé agrese nebo pohromy, která vyžaduje nasazení velké síly a obětavosti) a kdy se nedá spoléhat na pouhou solidaritu, ale je nutné vyvinout organizovaný tlak.

Profesionální voják je člověkem, který se svobodně zříká některých občanských práv a svobod. Je ve služebním poměru vůči České republice z důvodů výše popsaných. Je si vědom faktu, že může být nasazen podle potřeb společnosti.

Přesto, či právě proto, je nutná péče o lidskou důstojnost vojáků, o jejich rozvoj a kvalitu jejich mezilidských vztahů.

Nejde jen o to, aby voják efektivně „fungoval“, ale o jeho lidství. Voják se nikdy nesmí stát pouhým prostředkem!

Součástí všech kariérových kurzů, které probíhají u Velitelství výcviku - Vojenské akademie ve Vyškově, se v roce 2009 staly etické semináře, které jsou vedeny Duchovní službou AČR v jejím Pastoračním centru v Lulči u Vyškova. V současné době již etické semináře probíhají i u jiných jednotek, které mají svého kaplana.

Duchovní služba používá formy a metody „zážitkové pedagogiky“. Ta umožňuje vtažení účastníků do problému, který je dále diskutován a následně uzavřen zobecněním. Důraz je položen na otevřenost diskuse bez oficiálních proklamací a na propojení s praxí života na útvech a v zahraničních misích. Velká pozornost je věnována jak začlenění etiky do funkčního systému, který vyžaduje specifické nastavení hodnotového rámce, tak i do ryze osobního postoje, který se může s těmi systémovými dostávat do konfliktu. Efektivita takto získaných poznatků a závěrů bývá mnohem vyšší než u forem standardní přednášky nebo prezentace, na které jsou vojáci zvyklí.

Diskuse při etickém semináři.

Etické semináře jsou vedeny zážitkovou formou.

Etické semináře u ženistů jsou úzce propojeny i s praktickým výcvikem vojáků.

Česká republika v roce 2011 byla místem setkání téměř stovky hlavních kaplanů, rabínů, imámů a vojenských biskupů. Konala se zde 22. mezinárodní konference vojenských hlavních kaplanů zaměřená na etiku.

Připomenutí desátého výročí otevření Pastoračního centra Duchovní služby AČR v Lulči u Vyškova. Na obrázku je vidět stojící řada vojenských kaplanů.

Pastorační centrum Duchovní služby AČR

Budova Pastoračního centra Duchovní služby AČR původně sloužila jako římskokatolická fara v Lulči nedaleko Vyškova. Za komunistického režimu byla zabavena a využívána pro potřeby místního zemědělského družstva. Církvi byla navracena po roce 1990 v havarijním stavu.

Počátkem 90. let Msgre Josef Šupa, tehdejší člen Amerických ozbrojených sil, přišel s návrhem využít faru jako školicí a výcvikové centrum kaplanských služeb v zemích střední a východní Evropy. Projekt obnovy objektu se skutečně rozběhl, avšak v polovině 90. let byl zastaven kvůli nedostatku finančních prostředků.

Po obnovení duchovní služby byl objekt lulečské fary využíván k víkendovým setkáním studentů Vojenské střední školy, která tehdy sídlila v nedalekém Vyškově. Záměrem bylo i nadále využívat faru k setkávání vojáků a také jako centrum vzdělávání v oblasti vojenské etiky. Pro tyto účely bylo třeba faru dále rekonstruovat. Realizace oprav částečně navazovala na původní plány z 90. let s tím, že byly upraveny podle aktuálních potřeb a finančních možností. Rekonstrukce byla provedena za významné finanční podpory duchovních služeb Německa a Nizozemska.

Pastorační centrum bylo slavnostně otevřeno 6. července 2007. Otevření se zúčastnila řada osobností, které podpořily vznik Duchovní služby AČR nebo se aktivně podílely na její službě. Jako připomínka této události se každoročně v tomto objektu koná 5. července setkání zástupců resortu Ministerstva obrany, církvi a veřejnosti.

V současné době Pastorační centrum slouží jako místo pro formální i neformální setkávání vojáků a civilních zaměstnanců Armády ČR. Pořádají se zde etické semináře, probíhají zde setkání kaplanů s vojáky, kteří se připravují nebo se vrátili ze zahraničních operací. Duchovní služba využívá centrum také jako své vzdělávací středisko.

Pastorační centrum Duchovní služby AČR bylo otevřeno v roce 2007. Pásku přestříhl německý vojenský kaplan Siegfried Weber (vlevo) a nizozemský hlavní kaplan Klaas Henk Ubels (vpravo), kteří velmi podpořili obnovu areálu v Lulči.

Bývalá fara v Lulči slouží vojákům pro vedení etických seminářů.

Koncert
Hudby
Hradní
stráže
a Policie ČR.

Připomenutí desátého výročí otevření Pastoračního centra Duchovní služby AČR v Lulči u Vyškova (zleva stojící plk. Jaroslav Knichal, hlavní kaplan; Tomáš Holub, plzeňský biskup; arm. gen. Josef Bečvář, náčelník Generálního štábu AČR; Daniel Ženatý, předseda ERC; kardinál Dominik Duka, předseda ČBK; mjr. Josef Konečný, ředitel Pastoračního centra).

Ke zvelebení Pastoračního centra přispívají vojenští kaplani dobrovolnými brigádami.

Vojenský kostel a kaple

V minulosti byly součástí kasáren vojenské kaple a velké vojenské posádky měly dokonce vlastní kostely. Vojáci se zde účastnili bohoslužeb, uzavírali manželství a nechávali křtít své děti. A také odtud vyprovázeli své kolegy na poslední cestu. V současné době vojákům slouží jeden vojenský kostel a několik vojenských kaplí.

Vojenský kostel

Kostel sv. Jana Nepomuckého v Praze na Hradčanech je barokní skvost stavitele Kiliána Ignáce Dientzenhofera vyzdobený freskami Václava Vavřínce Reinera. Byl součástí kláštera voršilek, po jeho zrušení se stal v roce 1864 evangelickým kostelem pražské posádky a v roce 1902 katolickým kostelem kadetní školy. Na svou vojenskou historii přerušenu po únoru 1948 opět navázal v roce 2001. Tehdy se z rozhodnutí pražského arcibiskupa kardinála Miloslava Vlká stal opět vojenským kostelem. Dnes je místem pravidelných modliteb za mír, za padlé a zemřelé vojáky. Připomínají se zde váleční veteráni a probíhají zde setkání k významným událostem z naší historie. Vojenský kostel je také místem pro běžné církevní obřady, pravidelné bohoslužby, ale i svatby či křty. Konají se zde koncerty a další kulturní události. Kostel bývá ve všední dny přístupný veřejnosti.

Vojenské kaple

S výjimkou vojenské kaple sv. Barbory v Hranicích, která byla postavena spolu s kasárnami v 19. století, byly vojenské kaple budovány až v posledních letech. Díky tomu mohou vystihovat atmosféru konkrétní jednotky. V Bechyni je interiér vyzdoben symboly, které mají vztah k práci ženistů (loď, hořící keř). Žatecká kaple je důstojným místem připomínajícím jména padlých příslušníků 4. brigády rychlého nasazení. Fotografie ve vyškovské kapli zobrazují utrpení v místech, kde naši vojáci působili. Tábořská kaple sv. Václava odkazuje na čestný název 42. mechanizovaného praporu „Svatováclavský“. V Ústřední vojenské nemocnici v Praze najdeme kapli, jejíž výzdoba je inspirována biblickým příběhem o Samaritánu pečujícím o zraněného bližního. Šikovnost a zručnost našich vojáků bylo možné obdivovat v kapli na základně Šajkovac v Kosovu, kterou si ve svém volném čase sami zhotovili a vyzdobili řezbami. Kaple na základně Bagram v Afghánistánu je prostým místem, které umožňuje setkávání našich vojáků.

Kaple, kterou si udělali naši vojáci na základně Šajkovac v Kosovu.

Otevření kaple v Bechyni proběhlo 22. listopadu 2006.

První kaple v novodobé historii byla otevřena v prosinci roku 2005 ve Vyškově (zleva: kaplan Miroslav Jordánek; kaplan David Tomčík; na kytaru hraje kaplan Petr Šabaka).

Mše kaplana Miroslava Jordánka, za jehož působení vznikla kaple na základně Šajkovac.

Po mnoha desetiletích se v roce 2017 opět uskutečnila ve vojenské kapli sv. Barbory v Hranicích svatba.

Interiér vojenského kostela sv. Jana Nepomuckého na Hradčanech.

Vojenští kaplani v zahraničních operacích

Novodobá etapa nasazení příslušníků ozbrojených sil ČR v zahraničních operacích byla zahájena 11. prosince 1990, kdy na základě mandátu Federálního shromáždění ČSFR bylo vysláno do Saúdské Arábie a Kuvajtu 200 vojáků-dobrovolníků (operace Pouštní bouře). Do současnosti se na zahraničních operacích v krizových oblastech Evropy, Asie a Afriky podílelo více než 14 tisíc vojáků - novodobých válečných veteránů.

Prvním vojenským kaplanem, který byl nasazen od července 1996 do března 1997 v zahraniční misi, byl Tomáš Holub (operace Implementation Force - IFOR na území bývalé Jugoslávie). Jeho úkolem bylo zejména navázat prvotní kontakt s vojáky a vyhodnotit, zda má smysl rozvíjet myšlenku případného zařazení vojenských duchovních do struktur Armády ČR. Se vznikem Duchovní služby AČR (1998) byli do zahraničních operací vysíláni další vojenští kaplani. Činnost vojenského kaplana v zahraniční misi je velmi podobná činnosti u své mateřské jednotky v ČR. Nespornou výhodou je služba u jednotky 24 hodin denně, kdy kaplan, stejně jako jeho jednotka, prožívá těžkosti, starosti, ale i radosti vojenské služby v zahraničí. Daleko od domova, od svých rodin a blízkých, často v nehostinném a nebezpečném prostředí. Právě tehdy je kaplan připraven diskrétně naslouchat, poskytnout radu či pomoc. Velmi často s vojáky probírá těžkosti v rodinných nebo partnerských vztazích, které kvůli odloučení procházejí zatěžkávací zkouškou. Slouží pravidelné bohoslužby a neokázale se modlí za své vojáky i jejich blízké. A je důležité, pokud vojáci vnímají svého kaplana přes jeho jinakost jako „normálního“ člověka, za kterým mohou kdykoli přijít a bez obav řešit cokoli. Jen část rozhovorů s kaplanem se týká náboženských témat.

Vojenský kaplan Pavel Ruml byl součástí filmového štábu při natáčení válečného dramatu Tobruk (2008, režie V. Marhoul). Na přání režiséra Marhoul byla hlavním posláním kaplana podpora filmového štábu v nehostinných podmínkách libyjské pouště.

Vojáci se svým kaplanem na vrcholu Ljuboten v Kosovu (vlevo kaplan Vladimír Hudousek).

O službu vojáků se zajímají i církve. Dne 18. prosince 2010 navštívili vojáky v Afghánistánu kardinál Dominik Duka, předseda České biskupské konference, a Joel Ruml, předseda Ekumenické rady církví. Na snímku v rozhovoru s kaplanem Jaroslavem Knichalem.

Kaplaní při mnoha zahraničních misích pomáhali s humanitární pomocí (na snímku kaplan Miroslav Jordánek).

Vojenští kaplaní jsou nablízku v nejtěžších situacích, mezi které patří i ztráta kamaráda. Rozloučení s Nikolajem Martynovem před odletem do vlasti (7. května 2007).

Prostředí základny v Afghánistánu.

Vojenští kaplaní na Popeleční středu udělují popelec na základně Shank v Afghánistánu (zprava kaplan Jaroslav Knichal, kaplan Miroslav Jordánek).

Vojenští kaplani a Ženevské úmluvy

Ženevské úmluvy vznikaly jako reakce na nesmírné utrpení raněných a zajatých ve válkách a na obtíže těch, kteří o ně pečují. Jejich cílem je především ochrana civilního obyvatelstva a vojáků vyřazených z boje. Vztahují se také na zdravotnický personál a duchovní.

První úmluvy byly ratifikovány v Ženevě již roku 1864 (úmluva o zlepšení osudu raněných v polních armádách), v další ženevské úmluvě z roku 1906 a 1929 se pamatovalo na ochranu válečných zajatců. Současná verze Ženevských úmluv byla přijata mezinárodním společenstvím v srpnu 1949 (včetně dvou dodatkových protokolů z června 1977) a je závazná pro všechny země světa. Vojenský duchovní je podle Ženevských úmluv definován jako nekombatant (nebojovník), který se aktivně nepodílí na vedení boje a spolu se zdravotnickým personálem požívá zvláštní ochrany ve válečném konfliktu. K identifikaci používá znak červeného kříže.

Ačkoli Ženevské konvence zařazují kaplany mezi „nekombatanty“, není výslovně určeno, zda kaplan smí mít zbraň k osobní ochraně. Některé země to striktně zapovídají (například USA, Velká Británie), zatímco jiné nechávají rozhodnutí na osobním svědomí jednotlivce (Dánsko, Norsko).

Čeští vojenští kaplani v zahraničních operacích a v domovských útvech nosí na pravé paži viditelný znak kříže. Nošení zbraně je ponecháno na osobním uvážení každého kaplana.

Američtí vojenští kaplani striktně nenosí zbraň a jejich osobní ochranu zajišťuje přidělený asistent. To zažil i český katolický vojenský kaplan v Afghánistánu při krátkodobé výpomoci ve prospěch příslušníků americké armády.

Při svém působení v Afghánistánu ve prospěch amerických vojáků byl našemu kaplanovi přidělen asistent, který zajišťuje jeho ochranu (vpravo kaplan Tomáš Mlýnek).

Naši kaplani jsou označeni malým křížem na pravém rameni (v popředí kaplan Jan Pacner).

Červený kříž měl na přilbě i náš první novodobý vojenský kaplan Tomáš Holub v Bosně.

Francouzský kaplan v Kosovu byl v roce 2008 označen červeným křížem a nápisem Katolický kaplan.

První česká polní nemocnice v misi ISAF v Afghánistánu.

První Ženevská úmluva z roku 1864.

Přehled kaplanů v letech 1998 až 2018

Tomáš Holub	Církev římskokatolická	1996-2006
Miloslav Kloubek	Církev bratrská	1998-2004
Ivan Havlíček	Církev římskokatolická	1999-2004
Jakub Holík	Církev římskokatolická	1999-2005
Pavel Ruml	Českobratrská církev evangelická	1999-2016
Václav Hurt	Českobratrská církev evangelická	1999-2001
Jan Mach	Církev římskokatolická	1999-2003
Pavel Kuchař	Církev římskokatolická	2000-2006
Jan Blažek	Českobratrská církev evangelická	2001- dosud
Josef Konečný	Církev římskokatolická	2001- dosud
Josef Glogar	Církev římskokatolická	2001-2007
Tomáš Hoffmann	Církev římskokatolická	2001-2006
Jan Kozler	Církev československá husitská	2001-2015
Zdeněk Mikulka	Církev adventistů sedmého dne	2001-2014
Martin Vařeka	Církev římskokatolická	2002-2012
Miroslav Jordánek	Církev římskokatolická	2003-2011
Jaroslav Knichal	Církev římskokatolická	2003- dosud
Petr Fiala	Církev římskokatolická	2003- dosud
Petr Němec	Církev československá husitská	2004- dosud
Petr Svoboda	Církev římskokatolická	2004-2012
Jan Pacner	Církev římskokatolická	2005- dosud
Vladimír Hudousek	Církev římskokatolická	2006- dosud
Jiří Zedníček	Českobratrská církev evangelická	2006- dosud
Jaroslav Brožek	Církev římskokatolická	2006-2014
Kamil Vícha	Církev římskokatolická	2007- dosud

Petr Šabaka	Církev římskokatolická	2007- dosud
Roman Lukáš	Českobratrská církev evangelická	2007- dosud
David Tomčík	Církev československá husitská	2008- dosud
Pavel Matoušek	Církev římskokatolická	2008- dosud
Leoš Halbrštát	Církev římskokatolická	2009- 2015
Rostislav Toman	Starokatolická církev v ČR	2009- dosud
Marek M. Švancara	Pravoslavná církev v českých zemích	2010- dosud
Daniel Wacławek	Slezská církev evangelická a. v.	2011- dosud
Jaroslav Zoubek	Církev římskokatolická	2011- dosud
Jan Böhm	Církev římskokatolická	2011- dosud
Pavel Brichta	Církev československá husitská	2011- dosud
Dan Petříček	Českobratrská církev evangelická	2011- dosud
Drahomír Frühbauer	Českobratrská církev evangelická	2012- dosud
Miloslav Kloubek	Církev bratrská	2012- dosud
Tomáš Mlýnek	Církev římskokatolická	2012- dosud
Gabriela Horáková	Českobratrská církev evangelická	2013- dosud
Jiří Pešek	Církev římskokatolická	2014- 2016
Ivan Stanko	Bratrská jednota baptistů	2014- dosud
Vladimír Moravec	Církev československá husitská	2014- dosud
Jan Kupka	Českobratrská církev evangelická	2014- dosud
Tomáš Altman	Církev československá husitská	2015- dosud
Milan Novotný	Církev římskokatolická	2015- dosud
Jan Zaplatil	Církev římskokatolická	2015- 2018
Rostislav Strojvůs	Církev řeckokatolická	2015- dosud
Jan Machala	Českobratrská církev evangelická	2017- dosud

Autoři výstavy:
mjr. Jiří Ignác Laňka
Pavel Ruml
plk. gšt. Jaroslav Knichal
pplk. Vladimír Hudousek
pplk. Miloslav Kloubek
mjr. Pavel Matoušek
kpt. Jan Pačner
prap. Zdeněk Peterka

Fotografie:
Duchovní služba AČR
mjr. Jiří Ignác Laňka
por. Martin Vaňourek
plk. gšt. Eduard Stehlík
Mons. Tomáš Holub
Ivan Havlíček
Václav Hurt

DUCHOVNÍ SLUŽBA
ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

Duchovní služba Armády České republiky, 2018
www.kaplani.army.cz